

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 3

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 796 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-martda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Экологические и альтернативные заполнители для бетона в условиях Узбекистана.....	10
Акрамов Хуснитдин Ахрарович, Тохиров Жалолиддин Очилович, Самадов Хомид Самандарович	
Investitsion marketingni rivojlantirish asosida mintqa investitsiya jozibadorligini oshirish	16
Ahmedov Alim Babaniyazovich	
O'zbekistonda yashil budjetlashtirish, energiya samaradorligi va issiqxona gazlari emissiyasi.....	22
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Qulliyev Ulug'bek Mirzayevich, Mamanov Alisher	
Development of the Digital Economy as a Trigger of the Economic Growth of the New Uzbekistan.....	28
Luiza Sayfullovna Makhmutkhodjaeva, Umarova Shahnoza Akbarovna	
Oliy o'quv yurtlarida matematik statistikani o'qitishning xususiyatlari.....	34
Shamsiyev Damin Najmiddinovich, Aymatova Farida Xo'razovna	
Turizm tadbirkorlikning o'ziga xos xususiyatlari	37
Mardonova Dilafruz Kosimovna	
Oziq-ovqat xavfsizligi ta'minoti: O'zbekistonda mayonez importini notarif tartibga solish va ichki ishlab chiqarishni rivojlantirish istiqbollari.....	41
Muratova Shohista Nimatullayevna, Nomozov Azizbek Xayrulla o'g'li	
Mamalakatimizga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda qimmatli qog'ozlar bozorining o'rni va roli	46
Akramov Azamat Ramziddinovich	
Mamlakatning iqtisodiy va ekologik rivojlanishida elektromobil sanoatini rivojlantirishning ahamiyati	53
Iminov Mahmudjon Azimjon o'g'li	
Hududiy eksport salohiyatini oshirishning marketing strategiyasi.....	60
Jiyamuratov Rustam Nuridinovich	
Turistik kompaniyalar moliyaviy barqarorligini baholash usullarini takomillashtirish kompaniya moliyaviy barqarorligini ta'minlashning muhim mezonini.....	65
Jo'rayev Behzod Nuraliyevich	
Iste'molchilarni xulq-atvori modellari asosida marketing strategiyalarini shakllantirish.....	70
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	75
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarning o'rni.....	80
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi	
Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalarni joriy etishning metodologik asoslari.....	84
Quldoshev Asliddin Tursunovich	
Strategik boshqaruvda xususiy kapital samaradorligini baholash.....	89
Nasriyeva Zebiniso A'zam kizi, Mavlyanova Dilobar Maxkamovna	
Mintaqalarni innovatsion rivojlantirish istiqbollari tashkiliy tuzilmalarini takomillashtirishni boshqarish yo'llari	100
Xodjamuratova Gulbaxar Yuldashevna	
Meva-sabzavot eksporti barqarorligini ta'minlashning ekonometrik tahlili	105
Shamsiyeva Feruza Muratxodjayevna	
Зарубежный опыт активизации экономической активности домохозяйств.....	111
Бердиев Гайрат Ибрагимович, Маликова Севинч Телман кизи, Люсиков Артемий Александрович	
The Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth: A Case Study of Uzbekistan.....	116
Abdulla Ibragimov, Keldiyorov Shakhriyor Ilyos O'g'li	

Mintaqada sanoat ishlab chiqarish rivojlanishining kambag'allikni qisqartirishdagi ahamiyati	121
Abdullayev Habibullo Asadulla o'g'li	
Global iqtisodiyot sharoitida islom moliyasi mezon va tartiblarini joriy etishdagi muammolar va yechimlar	125
Abduvosidova Gulandom Abdurashid qizi	
Amerika Qo'shma Shtatlari tajribasida biznes subyektlarini toifalarga ajratish amaliyotining xususiyatlari	131
Akobirova Nodira Najmiddin qizi	
O'zbekiston Respublikasida qishloq xo'jaligini innovatsion rivojlanish yo'llari	135
Axmedova Nafisa Amirddin qizi	
Strategic directions of integration of Uzbekistan into the international hospitality industry	140
Bekmurodova Laylo Tursunmamatovna	
Surxondaryo viloyatida parrandachilikni rivojlantirish ko'rsatkichlarini prognozlash va modelashtirish	144
Bobomuratov Imomqul Islamovich	
Mamlakatimizda chorvachilik mahsulotlarini yetishtirishning hozirgi holati va uning tahlili	149
Talipova Dilfuza Nabiyeвна	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish	154
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Analysis of the Influence of Macroeconomic Indicators on State Budget Tax Revenue	158
Meyliev O. R., Gofurova K.	
Mahalliy budjet xarajatlarini hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri	166
Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
Influence of Digital Technologies on Economic Growth of the Republic of Uzbekistan	170
Igamberdiyeva Kunduz Ergashevna	
Transmilliy kompaniyalarning tashqi bozorlar uchun marketing strategiyalari va marketing tadqiqotlarini o'tkazish amaliyoti	174
Jo'rayeva Zilola Turobovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari	178
Kamilova Iroda Xusniddinovna	
Korxonalarda inqirozga qarshi moliyaviy boshqaruv tizimini takomillashtirish	183
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Tijorat banklari faoliyatida onlayn tizimlarining tutgan o'rni va ularning rivojlanishi	188
Raxmataliyev Muzaffar Eshdavatovich	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik faoliyatining ta'sirini baholashning nazariy asoslari	194
Fayziyeva Dilsuz Bahodirovna	
O'zbekiston Respublikasini "yashil" iqtisodiyotga o'tish samaradorligini oshirish	200
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li	
Andijon viloyatida kambag'allik darajasini qisqarishiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlar	214
Musaeva Ziyoda Allayarovna	
O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligi eksportida marketing muammolari	218
Musyeva Shoirazimovna, Agzamov Avazxon Talgatovich	
Respublikamizda parranda bosh sonining hozirgi holati va uning istiqbollari	223
Akramova Nargiza Axrorovna	
Menejmentda ishbilarmonlik kommunikatsiyalaridan foydalanishda optimal strategiyalarini qo'llash shart-sharoitlari	227
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi	
Raqamlashtirish sharoitida innovatsion faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari	231
Nazarova Latofat Toirjon qizi	
O'zbekistonda masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari	235
Nurmuxammedov Matlab Yunusovich	

Davlat aktivlarini samarali boshqarish hamda nazorat qilishni takomillashtirish.....	240
Mirzayev O., Nazarov G'ayrat Olim o'g'li	
Talabalarning oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv.....	246
O. U. Shomurodov, Z. U. Uroqov, A. T. Ablahatov, A. A. Suyarov, J. S. Urazov	
Methodological Aspects for Branding in Private Schools.....	251
Odilova Sitora Sayfitdin qizi	
Совершенствование процедуры оценки эффективности и результативности расходов государственного сектора.....	256
Олимов Элёр Фазлиддин угли, Искандаров Суннатилло Бахриддин угли	
Logistika xizmatlari samaradorligini oshirishda blokcheyn texnologiyalardan foydalanish	261
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich	
Markaziy Osiyoda energetika bozorini rivojlantirishning kelgusi istiqboli va imkoniyatlari.....	267
Saidov Mash'al Samadovich, Umarova Irodaxon Nuraliyevna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda sug'urta bozorining innovatsion usullaridan foydalanishning konseptual asoslari	275
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Oliy ta'limda boshqaruv strategiyalari va ularni amalga oshirish mexanizmi.....	279
Saidqulova Firuza Farmonovna	
Jismoniy shaxslardan olinadigan daromadlarini soliqqa tortishning o'ziga xos xususiyatlari	283
Salimov Sherzod Baxtiyorovich	
O'zbekiston Respublikasidagi mavjud suv resurslarining iqtisodiy holati tahlili	288
Shanazarova Gulyora Baxtiyarovna	
Tijorat banklari kredit risklarini kamaytirish yo'llari.....	294
Tulkinova Maftuna Anvarbek qizi	
The use of Intellectual Systems in the Improvement of the Educational Process Management System in Higher Educational Institutions	303
Umarova Dilfuza Rakhmatilla qizi	
Oliy ta'lim tizimida yangi iqtisodiy mexanizmlarni shakllantirish.....	307
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Global iqtisodiy sharoitida moliyaviy hisobotlar auditida muhimliklarni baholashni xalqaro stanadartlar asosida takomillashtirish	311
Xasanova Nasiba Tolliboy qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni tashkil etish istiqbollari.....	314
Yuldasheva Kamola Miraliyevna	
Oliy ta'lim muassasalarida gibril bulut xizmat modelini qo'llash mexanizmini ishlab chiqish	319
Zaripov Bahodir Bobomurod o'g'li	
Роль инвестиций в ситеме железнодорожного транспорта в Республике Узбекистан	325
Акбарова Лайло Упашевна	
Gidrotexnik inshootlar betonlarini samaradorligini tahlil qilish va oshirish natijalari.....	330
Asqarov B. A., Karimov M. U., Xolmirzayev S.T., Obidjonov J. T.	
Maxsus iqtisodiy zonalar hududiga jalb etilgan investitsiyalar to'g'risida	334
Davlayev G'olib Ashurovich	
Yangi xizmat turi xizmatlar sohasini innovatsion boshqarishning metodologiyasi	337
Djurayeva Dilnoza Davron qizi	
Mintaqalar innovatsion salohiyatini baholashning uslubiy yondashuvlari.....	343
J. A. Ismatullayev, D. X. O'rinov	
Milliy qayta sug'urtalovchilarning xalqaro sug'urta bozoriga kirib borishi va kutilayotgan xavf-xatarlar	348
Jorabayev Jasur Abduraxmanovich	

Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida tovarlar auditi natijalarini auditorlik hisobotida aks ettirish tartibi	354
Ibragimov M. M., Ergashev O. F.	
Turistik destinatsiyalarni tashkil etish va rivojlantirishning xorijiy tajribalari	358
Karimov Anvar Aktam o'g'li	
Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari.....	362
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Iqtisodiy xavfsizlikning institutsional tizimini tadqiq etishga uslubiy yondashuvlar.....	367
Mamatov Axmetjon Atajanovich, Allaberganov Zakir Gayibovich	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlarini	373
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlari eksport faoliyatini rivojlantirishning xorij tajribasi.....	380
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Korxonalar raqobatbardoshligini oshirish muammolari va dolzarb vazifalari	386
Musyeva Shoiraz Azimovna	
Устойчивый и инклюзивный рост: взаимосвязь экономического прогресса с социальным равенством и экологическим управлением	390
Нодирбек Холбаев	
Mintaqalarni investitsion jozibadorligini taraqqiyot strategiyasiga ta'sirini statistik baholash.....	396
Nuriddinov Zufar Akbarovich	
Финансирование каракулеводства: преодоление финансовых вызовов в пустынных регионах Узбекистана	402
Нуриллаев Жамолиддин Ярашевич	
O'zbekiston investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirish.....	408
Oybek Elmuratov	
Intellectual mulkning iqtisodiy mazmuni va tarixiy rivojlanish bosqichlari	411
Maxmudova Nargiza Davlyat qizi	
Implementation and use of Digital Technologies in Logistics Abstract.....	416
Kushakova Mamura, Koshakova Mukhlisa Surat qizi	
Innovatsion iqtisodiyot tushunchasining mazmun mohiyati	421
Abduqaxorov Bekzod O'tkir o'g'li	
Raqamlashtirish iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshligini oshirish omili sifatida.....	426
Mamajonova Durdonahon Mamaruzi qizi	
O'zbekistonda tashqi savdoni notarif usullar orqali tartibga solishning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri.....	431
Norqobilov Akobir Iso o'g'li	
Инновационные методы переработки горных отходов для экологической устойчивости в Узбекистане	437
Аскарлов Бахтиер Аскарлович, Собирова Мукаддас Хамидуллаева	
Опыт зарубежных стран по стимулированию производства сельскохозяйственной продукции и перспективы внедрения в Узбекистан.....	442
Холиков Сулаймон Уткир угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda strategik boshqaruv hisobini tashkil qilishning uslubiy jihatlarini.....	447
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishni statistik tahlili.....	452
Sayfullayev Siddik Nosirovich	
Sug'urta tashkilotining innovatsion risklarini baholash.....	457
Sattorov Shoxrux Maxmudjon o'g'li	

Kapital bozori rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari	462
Turdiyeva Uzayda Omirbayevna	
Адаптивный искусственный интеллект в управлении человеческими ресурсами	469
Хайдарова Малика Шокирджановна	
Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy mablag'lardan samarali foydalanishga xizmat qiluvchi zamonaviy va istiqbolga mo'ljallangan huquqiy asoslarning yaratilganligi to'g'risida	478
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
Investitsiya loyihalariga ta'sir qiluvchi risklarni sifat jihatdan baholash usullarining o'ziga xos xususiyatlari	482
Shaislamova Nargiza Kabilovna	
Tijorat banklari tomonidan investitsion loyihalarni kreditlash tartib va ularni takomillashtirish yo'llari	491
Yunusova Ozoda Anvarjon qizi	
Hududlar iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda soliq salohiyatini oshirishning nazariy jihatlarini	498
E. N. Raximov	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi	504
Avazov Ilxom Ravshanovich	
Inson resurslarini boshqarishning innovatsion usullarini joriy etish vositalarini ishlab chiqish	509
Djuraeva Guzal Shavkatovna	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish	513
Erkinxojiev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Korporativ qimmatli qog'ozlar asosida korxonalarni moliyalashtirishning ilg'or xorij tajribalari	517
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
The impact of corporate governance on firm performance and financial stability	524
Muhammadyor Yunusov	
Mintaqalarda kamg'allik darajasini pasaytirish va xorij tajribasidan foydalanish yo'llari	537
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash soliq ma'muriyatchiligini samarali tashkil etish yo'llari	541
Mutalova Dilorom Maxamadjanovna, Kenjaboyeva Nigina	
Iqtisodiy savodxonlik hamda tadbirkorlik qobiliyati o'rtasidagi to'g'ri nisbatdagi bog'liqlik munosabatining fundamental asoslari	544
Tuxtayeva Muyassar Shovkat qizi	
Korxonalarning bankrotlik riskini baholashning xalqaro modellari	550
Umarova Hulkar Umidulloyevna	
O'zbekistonda korxona boshqaruvida kadrlar salohiyatidan foydalanish amaliyotini rivojlantirishning xorij tajribasi	555
Do'stova Aziza Qahramonovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv tizimining xususiyatlari	559
Iroda Majidova	
Ziyorat turizmini rivojlantirishning muhim xususiyatlari	565
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shukurov Tohirjon Izzatullo o'g'li	
Qandolat mahsulotlari bozorida marketing tadqiqotlarini asosiy yo'nalishlari	569
Tuychiyeva Vasila Faxriddin qizi	
“Зелёная экономика” как фактор повышения экономического роста страны	573
Тураева Адиба Икрамовна	
Oilada sarf-xarajatlar samarasiga erishishning muhimligi	580
Xasanov Rustam Rabimovich	
Aholi farovonlik darajasidagi farqlarni tartiblash yo'nalishlari	583
Xasanov Rustam Rabimovich, Turdiyev Zoxidjon Rustamovich	

Совершенствование оценки стоимости объектов недвижимости в Узбекистане на основе зарубежного опыта.....	588
Хомитов К. З., Халилова Л. Ш.	
Mamlakatimizda qishloq xo'jaligida kooperatsiya munosabatlarini rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ahamiyati.....	594
Choriyeva Nigina Kaxramonovna	
Davlat xaridlari tizimini takomillashtirish yo'llari	598
Alimbayeva Sevara Alimbayevna	
Yengil sanoatni rivojlanishida Germaniya tajribasi.....	601
F. Jumaniyazova, G'ulomov Ibroxim Rustam o'g'li	
The efficiency of usage of Islamic finance instruments in security market.....	607
Khasanov Umarbek Begmat ugli	
Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanishning xorijiy tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari.....	613
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini tashkil qilinishining hozirgi holati va muammolari	621
Nutfulloev Tolib G'olib o'g'li	
Mehnat bozorida raqamli texnologiyalardan foydalanish metodologiyasini takomillashtirish	627
Maxammadiyev M. M.	
Ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish sharoitida mahsulot tannarxini optimallashtirish asoslari.....	632
Narzullayeva Gulchehra Salimovna	
Elektron pullarni rivojlantirish yo'llari	636
Rustamov Maqsud Suvonqulovich, Egamberganov Mirzabek Odilbek o'g'li	
Загрязнение окружающей среды в Узбекистане: проблемы, причины и пути решения	644
Ишонкулова Феруза Асатовна, Шукуров Тимур Умидович	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarini transformatsiyalash modeli orqali takomillashtirish	649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyeвна	
Land Tax Received From Individuals and its Share in the Budget of the Republic of Uzbekistan	656
Hakimov Feruz Khurshid ugli	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyot va iqlim o'zgarishi bilan bog'liq xarajatlar tahlili.....	659
Isaxonova Ruxshona Muzaffar qizi, Sharapova Mashxura Azadovna	
Qurilish xizmatlari ma'lumotlar tizimini takomillashtirish imkoniyatlari.....	665
Nurfayziyev Zayniddin Boymurodovich, Nurfayziyev Elyor Zayniddinovich	
Ipotekali kreditlashni rivojlantirishning xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda tatbiq etish yo'llari	670
Turdiyev Shaxriddin Erxonovich	
Suv resurslaridan foydalanishda xorij tajribalari	675
Berdiyev Anvar Abdivaliyevich	
Auditda yetarli va mos dalillarni to'plash tartibi	681
Meliyev Isroil Ismoilovich	
"Yashil" iqtisodiyot konsepsiyasining shakllanishi va rivojlanishi.....	686
Urunbayev Saparbek Samatovich	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari.....	692
Xolmuradov Raxmatilla Ne'matillaevich	
O'zbekiston mahsulotlarining tashqi bozordagi raqobatbardoshligi xususiyatlari va onlayn platformalar.....	699
Baymuradov Shoxrux Maxmudovich	
Factors affecting investment attractiveness in the global investment landscape.....	704
Otaboev Akhmed Makhsudbek o'g'li, Juliana Juliana, Fazliddin Nasriddinov	

Xalqaro migratsiyaning O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta'siri.....	709
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Анализ и оценка естественного освещения помещений образовательных учреждений.....	714
Пирмухамедова Шахноза	
Актуальные вопросы укрепления доверия населения к банковской системы Республики Узбекистан...	719
Рузиева Нилуфар Тулкин кизи	
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли.....	725
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Iqtisodiyotni rivojlantirishda erkin iqtisodiy zonalarini tashkil etishning afzalliklari va muammolari	730
Axmedova Dilbar Buronovna	
Natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirishda sog'liqni saqlash muassasalarini moliyalashtirishning mohiyati.....	734
Ishmanova Diana Nurmatdovna	
Oziq-ovqat sanoatini tashkiliy-iqtisodiy jihatdan rivojlanti-rishning nazariy asoslari	737
Muxtorova Madina Azamat qizi	
Ipoteka kreditlari sohasidagi islohotlar va kelajakdagi istiqbollar.....	741
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari	746
Yodgorova Xalima To'liqinovna	
Budjet ijrosini samarali ta'minlashda davlat xaridlarining ahamiyati.....	752
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li, Fayzullayeva Zilola Ravshanovna	
Aholi sog'ligi – milliy boylikning tarkibi va jamiyat taraqqiyotining muhim shartidir.....	763
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlari: hisob siyosati.....	769
Rizayev Nurbek Kodirovich, Mamatova Charos Shavkiddinovna	
Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsion muhitning o'rni	778
Valiyeva Sayyora Xushbaqovna	
Davlat ishtirokidagi korxonalarda korporativ ijtimoiy mas'uliyat ("Rossiya temir yo'llari" OAJ misolida).....	784
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Saidqulov Avazbek Botirqul o'g'li	
Raqamli transformatsiyaning O'zbekistonning investitsion jozibadorligiga ta'siri.....	790
Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Markabayeva Jansaya Aybek qizi	

TALABALARNING OILALI BO'LISHIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARGA IQTISODIY BAHOLASHDA YANGICHA YONDASHUV

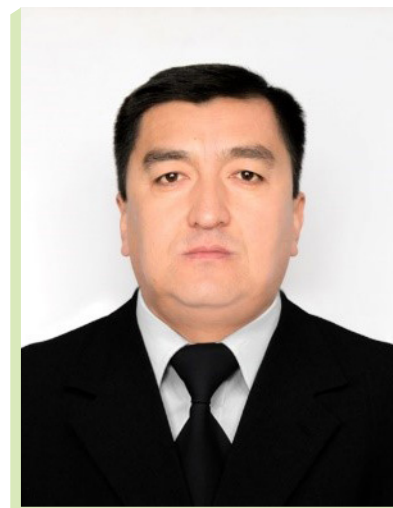
O. U. Shomurodov

Z. U. Uroqov

A. T. Ablahatov

A. A. Suyarov

Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti talabalari

J. S. Urazov

Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti "Iqtisodiyot va biznes" kafedrasida katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur ilmiy tadqiqot ishida oliy ta'lim muasasalarida talabalarning oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baho berilgan. Tadqiqotda, Samarqand viloyat oliy ta'lim muasasalarida tahsil olayotgan 277 nafar, ya'ni 2-4-kurs talabalaridan o'tkazilgan so'rovnoma ma'lumotlari asosida tahlillar olib borilgan. Talabalarning oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baho berishda Probit modelidan foydalanilgan. Tahlil natijalariga ko'ra, talabalarining oilali bo'lishi ularning yoshiga bog'liq bo'lib 1 foiz ($p < 0,1$)likda, shaharda yashovchi talabalar qishloqda yashovchi talabalarga nisbatan oilali bo'lish ehtimoli 5 foiz ($p < 0,05$)likda statistik muhim ahamiyatga egaligi aniqlangan. Olingan tahlil natijalari asosida ilmiy asoslangan xulosa va takliflar berilgan.

Kalit so'zlar: Oliy ta'lim, talaba, oilali, daromad, jins, shahar va qishloq hududi, Probit model.

Abstract: In this scientific research, an economic assessment of the factors influencing the marriage of students in higher education institutions was given. In the research, analyzes were conducted on the basis of the survey data of 277 students of the 2nd-4th year studying in the higher educational institutions of the Samarkand region. The Probit model was used for the economic assessment of the factors influencing students' marriage. According to the results of the analysis, the possibility of married students depending on their age is 1 percent ($p < 0.1$), students living in the city have a statistically significant probability of having a family compared to students living in the countryside at 5 percent ($p < 0.05$). Based on the results of the analysis, scientifically based conclusions and suggestions are given.

Key words: Higher education, student, family, income, gender, urban and rural area, Probit model.

Аннотация: В данном научном исследовании дана экономическая оценка факторов, влияющих на брак студентов высших учебных заведений. В исследовании анализ проводился на основе данных анкетирования 277 студентов 2-4 курсов, обучающихся в высших учебных заведениях Самаркандской области. Модель Пробита использовалась для экономической оценки факторов, влияющих на брак студентов. По результатам анализа вероятность вступления студентов в брак в зависимости от возраста составляет 1 процент ($p < 0,1$), студенты, проживающие в городе, имеют статистически значимую вероятность вступить в брак по сравнению со студентами, проживающими в сельской местности, на уровне 5 процентов. ($p < 0,05$). По результатам анализа даны научно обоснованные выводы и предложения.

Ключевые слова: Высшее образование, студент, семья, доход, пол, городская и сельская местность, модель Пробит.

KIRISH

Dunyoda aholi farovonligini oshirish^[1], kambag'allikni qisqartirish^[2], ayniqsa, qishloq aholisi turmush darajasini oshirish^[3,4], qaysiki jihatdan aholi savodxonlik darajasiga bog'liqdir^[5]. Savodxonlik asosiy ko'nikma va aholi bilimining asosiy o'lchovi^[6] bo'lib, dunyo aholisining savodxonlik darajasi keskin oshgan^[7]. Ya'ni, 1820-yilda dunyo aholisining atigi 12 foizi o'qish va yozishni bilgan bo'lsa, so'nggi yillarda har 5-yilda 4 foizga oshgan. Natijada, bugungi kunda dunyo aholisi savodxonlik darajasi 86 foizni tashkil etmoqda. Biroq^[8], aholining savodxonligini oshirish bilan bog'liq chora-tadbirlar ishlab chiqarilishiga qaramay, dunyodagi eng kambag'al mamlakatlarda hali ham savodsiz aholining juda katta qatlamlari mavjud.

Bu borada O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan talaba yoshlarning sifatli ta'lim olishi, ularning ilmiy salohiyatini oshirish borasida "O'zbekiston Respublikasining oliy talim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni qabul qilingan. Natijada mamlakatimizda yoshlarning ta'lim-tarbiyasi, huquq va manfaatlariga katta ahamiyat qaratilmoqda. Xususan, oxirgi yillarda respublikamiz hududida faoliyat olib borayotgan oliy ta'lim muassasalari soni 200 dan ortiq bo'lib, ularning 30 tasi xorijiy universitetlar filiallari hisoblanadi^[10].

Oxirgi 5-yilda oliy ta'limga qabul kvotasi 3 barovarga oshgan ya'ni, oliy ta'limga qamrovi 2017-yilda 9 foizni tashkil etgan bo'lsa, bugungi kunda ularning qamrovi 35 foizga etgan. Xususan, 21 ming nafar talabadan 47 ming nafar talabaga davlat granti asosida tahsil olish imkoniyatlari yaratildi. Bunda, kam ta'minlangan, ehtiyojmand oilalarning qiz farzandlaridan 2 ming nafariga oliy ma'lumotga ega bo'lish uchun alohida grantlar ajratildi. Vaholanki, mamlakatda kambag'allikni qisqartirishda aholi savodxonligi va ularning bilimini oshirish muhim ahamiyatga ega^[11]. Umuman olganda, oliy ta'limda tahsil olayotgan talabalarning ko'chli bilimiga ega bo'lishi muhim hisoblanib, ular tomonidan oilali bo'lishi yoki, oilali bo'lmashligi bilan bog'liqdir. Ya'ni^[12], oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan talabalarning oilali bo'lishiga, qaysiki jihatdan o'qish shakli, ta'lim olish turi, o'z hududi yoki boshqa hududda o'qishi, daromadi, ularning yoshi va jinsi ta'sir qilishi mumkin.

Mazkur ilmiy tadqiqot ishining maqsadi – oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan talabalar tomonidan oilali bo'lishga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baho berish orqali, ularning bilimini oshirishda ilmiy asoslangan xulosa va takliflar berish.

Ilmiy maqola quyidagi ketma-ketlik asosida yoritilgan: 2-bo'limda, ijtimoiy so'rovnoma va foydalanilgan metodlar yoritilgan bo'lsa, 3-bo'limda, olingan tahlil natijalari keltirilgan. Shunindek, ilmiy maqola xulosa va takliflar hamda foydalanilgan adabiyotlar bo'limini o'z ichiga oladi.

MATERIAL VA METODLAR

Mazkur ilmiy tadqiqot ishini o'rganishda Samarqand viloyati oliy ta'lim muassasasida tahsil olayotgan 2-4 kurs talabalardan olingan ijtimoiy so'rovnoma ma'lumotlaridan foydalanildi. Ijtimoiy so'rovnoma monografik tadqiqotlar, suhbat va kuzatuv usullaridan foydalanilgan holda, aksariyat tahsil olayotgan 2–4-kurs talabalarida oila qurish kuzatildi. O'tkazilgan ijtimoiy so'rovnoma 277 nafar talaba yoshlar ishtirok etishdi. Natijada, talabaning oilali bo'lishi yoki bo'lmaganligini ifodalovchi ko'rsatkichi bog'liq o'zgaruvchi sifatida, mustaqil o'zgaruvchilar sifatida esa talabalarning yoshi, jinsi, o'qish hududi (Samarqand viloyatida yoki boshqa viloyatda), oilaning asosiy daromadi hamda talabalarning doimiy yashash hududi (shahar yoki qishloqda) olindi (1-jadval).

1-jadval: O'zgaruvchilarning statistik tavsifi

O'zgaruvchilar	O'rtacha	Standart og'ish	Min	Max
Oilali (talaba oilali bo'lsa -1, aksincha -0)	.119	.325	0	1
Yosh (talabaning yoshi)	20.9	3.36	17	45
Jins (talabaning jinsi)	.574	.495	0	1
Talabaning o'qish hududi (Samarqand viloyatida tahsil olayotgan bo'lsa – 1, aksincha – 0)	.581	.494	0	1
Oilaning asosiy daromadi (noqishloq xo'jalik faoliyatidan keladigan bo'lsa –1; aksincha – 0)	.577	.494	0	1
Talabaning doimiy yashash hududi (shahar hududida doimiy yashashi – 1; aksincha -0)	.346	.476	0	1

Biroq so'rovnoma ishtirok etgan respondentlar hammasi ham so'rovlarga to'liq javob bermagan. Xususan, respondentlarning 274 nafari yoshini ko'rsatgan bo'lsa, 3 nafar talaba esa yosh to'g'risida ma'lumot berishmagan. Jami respondentlarning 11,9 foizi oilalari hisoblanadi. Shu o'rinda, ularning o'rtacha yoshi 20 yosh bo'lib, qaysiki talabalarining yoshi minimum 17 yoshda bo'lsa, maksimum yosh 45 yoshni tashkil etadi.

Oliy ta'lim muassasalarida talabalarining shartnoma asosida o'qishi bevosita oilalarning asosiy daromadi, ya'ni qishloq yoki noqishloq xo'jaliklar faoliyatidan keladigan daromadlarga bog'liqdir.

Xususan, tadqiqotimizda jami respondentlarning 57,7 foizida oilasining asosiy daromadi noqishloq xo'jalik faoliyatidan keladigan daromadlar tashkil qiladi. Talabalarining oilali bo'lishi, ularning o'qish hududiga bog'liq bo'lib, jami respondentlarning 58,1 foizi Samarqand viloyatidagi oliy ta'lim muassasalarida tahsil olishadi. Shuningdek, jami talabalarining 34,6 foizi shahar hududida doimiy istiqomat qilishadi.

Mustaqil o'zgaruvchilarning bog'liq o'zgaruvchiga ta'sirini iqtisodiy baholashda Probit modelidan foydalanildi va ularning marginal ta'siri tahlil qilindi.

STATA-17 dasturiy paketlaridan foydalanilgan holda talabalarining oilali bo'lish ko'rsatkichiga ta'sir etuvchi mustaqil o'zgaruvchilarga iqtisodiy baho berildi.

Tahlil va Natijalari

Olingan tahlil natijalariga ko'ra (2-jadval), talabalarining oilali bo'lishi (bog'liq o'zgaruvchi)ni yoshi, jinsi, o'qish hududi (o'z viloyatida yoki boshqa viloyatda), daromad (qishloq xo'jaligi yoki noqishloq xo'jaligi) hamda doimiy yashash hududi (shahar yoki qishloq hududi) umumiy holda 43,1 foiz ($R^2 = 43.1$)ni o'zida izohlab kelmoqda.

2-jadval: Talabalar tomonidan oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillar iqtisodiy baholash tahlili natijasi

Ko'rsatkichlar	Probit model				Marginal ta'sir			
	Coef	St	z	p> z	dy/dx	std	z	p> z
Yosh	.288	.050	5.69	0.000	.025	.007	3.43	0.001
Jins	-.517	.283	-1.82	0.068	-.046	.025	-1.78	0.074
O'qish hududi	.857	.348	2.46	0.014	.076	.028	2.68	0.007
Oila daromadi	.999	.338	2.95	0.003	.088	.032	2.76	0.006
Doimiy yashash hududi	-.374	.316	-1.18	0.237	-.033	.027	-1.23	0.217
Respondentlar soni	273							
LR chi2(5)	83.27							
Prob>chi2	0.0000							
R2	43.1							
Log likelihood	-54.97							

*** p<.01, ** p<.05, * p<.1

Talabalarining o'rtacha yoshi 1 yoshga oshishi ularning oilali bo'lish ehtimolini 28,8 foizga oshiradi va 1 foiz (***)likda statistik muhim ahamiyatga ega. Biroq oliy ta'lim muassasalarida qiz talabalar o'qish davrida oilali bo'lish ehtimoli yuqori bo'lib, o'g'il talabalarda esa oilali bo'lishni 51,7 foiz (*p<.1)ga kamaytiradi.

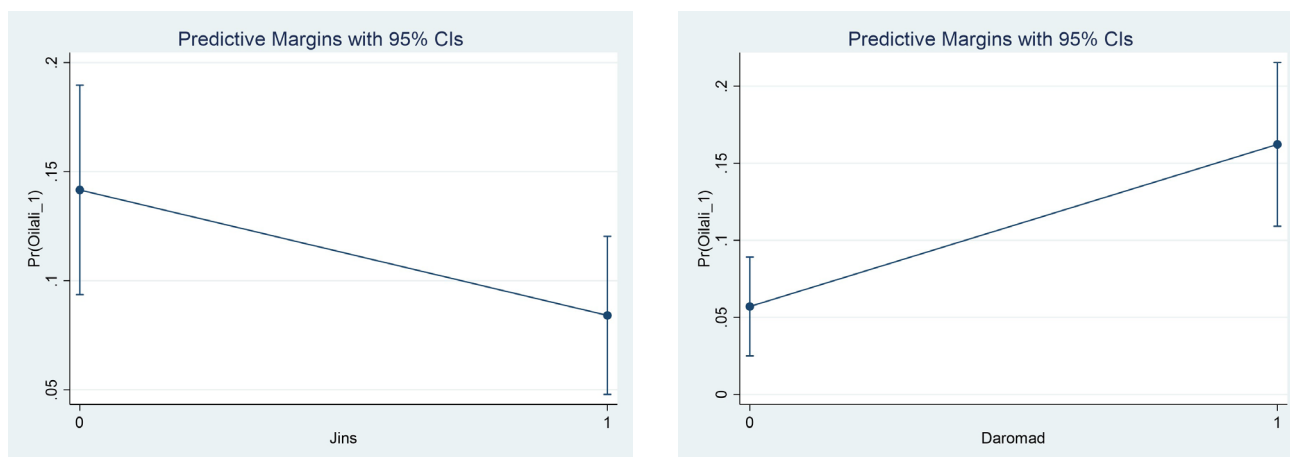
Ya'ni, o'g'il talabalarga nisbatan qizlar o'rtasida ertaroq oila qurish yoki oilali bo'lish ehtimoli yuqori bo'lishini ko'rsatmoqda. Talabalarining doimiy yashash hududi, ya'ni Samarqand viloyatida tahsil olishi ularning oilali bo'lish ehtimolini 85,7 foizga oshiradi va statistik jihatdan 5 foiz(*p<.05)likda muhim ahamiyatga ega. Shu o'rinda, talabalar doimiy yashash hududida istiqomat qilib oliy ta'lim muassasalarida tahsil olishi ta'lim bilan bog'liq xarajatlarni kamaytiradi, biroq ularning oilali bo'lish ehtimolini oshishi tahlil natijalari ko'rsatmoqda.

Shahar va qishloq hududlarida yoshlarning oliy ta'lim muassasalarida tahsil olishi va u bilan bog'liq xarajatlari oilalarning qishloq va noqishloq xo'jaliklar faoliyatidan keladigan daromadlariga bog'liqdir. Aksariyat hollarda, qaysiki oilalarning asosiy daromadi qishloq xo'jaligi faoliyatidan keladigan daromadlar tashkil qilishi, oilalarda yoshlarni Oliy ta'lim muassasalarida tahsil olishi va ularning oilali bo'lishini cheklaydi^[13]. Tahlil natijalariga ko'ra, oilaning asosiy daromadi noqishloq xo'jalik faoliyatidan kelishi oila a'zolarining oliy ta'lim muassasalarida tahsil olish davomida oilali bo'lish ehtimolini 99,9 foizga oshiradi va 1 foiz (***)likda statistik muhim ahamiyatga ega. Ammo, tahlil natijalarida shahar hududida doimiy istiqomat qilayotgan talabalarda oilali bo'lish ehtimoli

qishloq hududida doimiy istiqomat qiladigan talabalarga nisbatan past darajada bo'lishi aniqlangan bo'lsada, u statistik muhim ahamiyatga ega emas.

Talabalarining jinsi ularning oilalai bo'lishiga 95% lik aniqlikda marjinal ta'siri o'rganilganda jinsi erkak bo'lgan talabalar qizlarga nisbatan kechroq oilali bo'lishga ta'sir etishi tahlil natijali ko'rsatmoqda (1-rasm).

1-rasm: Talabalarining oilali bo'lishiga ularning jinsi va oila daromadining marginal ta'siri

Ya'ni, talabalik davrda qizlar o'g'il bolalarga nisbatan ko'proq oilali bo'lishadi. Buday holat, o'zbek millatiga xos bo'lgan, qizlarning voyaga yetishi bilan ota-onasi tomonidan uni turmushga berish an'ana, urfodat bilan bog'lash mumkin. Biroq biz tahlil natijalari asosida oilali bo'lgan erkak yoki ayol talabalar oliy ta'lim muassasalarida fanlarni yaxshi yoki a'lo bahoda o'zlashtiradi, deb xulosaga keldik. Tadqiqot ishi, talabalarining oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baho berish bo'lganligi uchun asosan ta'sir etuvchi omil sifatida ularning yoshi, jinsi, qaysi hududda o'qishi va oilaning asosiy daromadi e'tiborga olindi.

Shu o'rinda, talabalarining oilali bo'lishi bevosita oila a'zolarining asosiy daromadiga bog'liqdir. Oilaning asoisuy daromadi noqishloq xo'jalik faoliyatidan keladigan daromadlar tashkil etishi ^[14], aksariyat oilalar tomonidan farzandlarini oliy ta'lim muassasalarida shartnoma asosida o'qitishga moyilligi bo'ladi. Noqishloq xo'jalik faoliyatidan keladigan daromadlar oilaning oylik daromadi hisoblanib, qishloq xo'jalik faoliyatidan keladigan daromadga nisbatan aniq, qisqa vaqtda shakllanishini ifodalaydi. Biroq qishloqlarda oila farzandlarini o'qitish, ta'lim olishi uchun qishloq xo'jalik, ya'ni tomorqa xo'jaligi faoliyatidan keladigan daromadga tayanadi ^[15].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mamlakatda ta'limning rivojlanishi, qaysiki jihatdan aholining bilim olish imkoniyatini oshiradi. Xususan, aholining bilim olish darajasining oshishi mamlakatda kambag'allikning qisqarishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bunda, yoshlarni oliy ta'lim muassasalarida tahsil olish qamrovini oshirish, ular tomonidan bilimlarni o'zlashtirish muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot ishi, Samarqand viloyati oliy ta'lim muassasalarida o'tkazilgan so'rov-noma ma'lumotlari asosida talabalarining oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baho berishda Probit modelidan foydalanildi. Oliy ta'lim muassasalarida talabalarining oilali bo'lishiga ularning yoshi 1 yoshga oshishi, o'z hududidagi oliy ta'lim muassasada tahsil olishi, oilaning asosiy daromadi noqishloq xo'jalik faoliyatidan keladigan daromadlar tashkil etishi oilali bo'lishiga ijobiy ta'sir ko'rsatsa, talabalarining jinsi erkak bo'lishi qiz (ayol) talabalarga nisbatan oilali bo'lish ehtimoliga salbiy ta'sir ko'rsatadi, 5 foiz ($p < .05$)likda statistik muhim ahamiyatga egaligi aniqlandi.

Umumiy olganda, oilali talabalar, ayniqsa, oilali ayol talabalar uchun Hukumat tomonidan oliy ta'lim muassasalarida tahsil olishi, ularning savodxonligini oshirishda ijtimoiy himoya tizimini ishab chiqish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Salam R. A., Das J. K., Lassi Z. S. and Bhutta Z. A., "Adolescent Health and Well-Being: Background and Methodology for Review of Potential Interventions," J. Adolesc. Heal., vol. 59, no. 2, pp. S4-S10, 2016, doi: 10.1016/j.jadohealth.2016.07.023.
2. Briar-Lawson K. and Austin S. Poverty, policy, and ideology. 2008.
3. Kaushik S. K., Kaushik S. and Kaushik S. "How higher education in rural India helps human rights and entrepreneurship," J. Asian Econ., vol. 17, no. 1, pp. 29-34, 2006, doi: 10.1016/j.asieco.2006.01.004.
4. Samiyeva, G. T. (2022). The Most Important Aspects of Studying the Living Standards of the Population. Academic Journal of Digital Economics and Stability, Volume 16, april 2022, Pages 79-83.

5. Muratov Sh. A. Economic assessment of factors affecting the decision of households to engage in non-farm activities. //Irrigation and Melioration. – 2021. – T. 2021. – №. 2. – C. 38-43.
6. Moulton J. "Improving Education in Rural Areas: Guidance For Rural Development Specialists," World Bank, no. January, pp. 1–39, 2001.
7. Nutbeam D. "Defining and measuring health literacy: What can we learn from literacy studies?," Int. J. Public Health, vol. 54, no. 5, pp. 303–305, 2009, doi: 10.1007/s00038-009-0050-x.
8. Verner D. "What Factors Influence World Literacy?," World Bank Policy Res. Work. Pap., no. January, pp. 1–25, 2005.
9. Bigsten A., Kebede B., Shimeles A., and Tadesse M. "Growth and poverty reduction in Ethiopia: Evidence from household panel surveys," World Dev., vol. 31, no. 1, pp. 87–106, 2003, doi: 10.1016/S0305-750X(02)00175-4.
10. Eshonkulovna S. M., Taxmina K., Madina R. The concept of ICT competence of personnel. the importance of having ICT complement and information culture //Журнал Технических исследований. – 2019. – №. 4.
11. Abdurakhmanova G., Abduramano X. Ijtimoiy sohalar va inson taraqqiyoti //Архив научных исследований. – 2020. – №. 15.
12. Muratov Sh. A. The economic assessment of factors affecting small household (tomorka) in rural areas and their income //irrigation and melioration. – 2021. – т. 2021. – №. 3. – с. 45-51.
13. Nurullayev U. U., Urazov J. S. Agrar sohada tahsil olayotgan talabalarning o 'rtacha o 'zlashtirish ko 'rsatkichiga ta'sir etuvchi omillarni iqtisodiy baholash //Academic research in educational sciences. – 2023. – T. 4. – №. SamTSAU Conference 1. – C. 292-298.
14. Muratov Sh. A. Talabalar o'zlashtirish ko'rsatkichiga oila daromadining ta'siri //Academic research in educational sciences. – 2021. – т. 2. – №. NUU conference 1. – с. 107-112.
15. Muratov S. et al. Economic Assessment Of Factors Affecting Income From The Activities Of Household Farms In Rural Areas: A Case Of Samarkand Province //Economic Science for Rural Development Conference Proceedings. – 2022. – №. 56.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.